

Ljubljansko učiteljsko društvo ima svoj redni občni zbor v sredo, dne 1. aprila, ob 8. uri zvečer v gostilniških prostorih g. Bahovca v Sodniških ulicah po običajnem vzporedu. K obilni udeležitvi vabi

odbor.

„Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani“ ima svoj redni občni zbor dne 7. malega travna t. l. ob 6. uri zvečer v „Narodnem domu“, pritličje na desno. Dnevni red: Nagovor podpredsednikov. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Poročilo pregledovalcev računov. 5. Volitev odbora. 6. Volitev pregledovalcev računov. 7. Slučajnosti. — K obilni udeležbi vabi najvljudneje odbor.

Štajerska.

„Učit. društvo za celjski in laški okraj“ zboruje v nedeljo dne 5. aprila t. l. v okoliški šoli v Celju po nastopnem vzporedu: 1. Zapisnik. 2. Društvene zadeve in nasveti. 3. Podavanje: „Nekaj o Celju“. 4. Iz šolske prakse.

Gg. pevci naj se zbero ob 1/4 11. uri pri pevski vaji. Pripravijo naj se na pesmi: „Moh. pesmarica II. del“ št. 3, 6, 7, 21 in 24. — Zborovanje se prične ob 11. uri.

K številni udeležbi vljudno vabi

Armin Gradišnik, t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj je zborovalo dne 7. sušca t. l. na Vidmu. Udeležba je bila v kljub skrajno neugodnemu vremenu povoljna in so prihiteli društveniki od blizu in daleč, da se odzovejo svoji stanovski dolžnosti. Vsa čast jim!

Po prijaznem pozdravu navzočih društvenikov javi predsednik, da je društvo zopet pridobilo tri nove člane, pristopili so mu namreč gospodični Mazi (Artiče) in Derstvenšek (Sv. Anton) ter gospod Jamšek (Artiče).

Po prečitaniu in odobrenju zapisnika zadnjega zborovanja se reši več dopisov. Betzove patentirane šolske table se šolskim vodstvom priporočajo v nakup. Predsednik poroča nato o ustanovnem shodu „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“ v Celju dne 6. prosinca. Poročilo se vzame odobruje na znanje. Sestavil se je potem nekaj splošni program za bodoče društveno delovanje ter se bo zlasti tudi petje zopet intenzivneje gojilo.

Pri točki „Iz šolske prakse“ se je vršil živahen razgovor o raznih šolstva tikajočih se vprašanjih, kakor glede enotnega postopanja pri klasifikovanju zunanje oblike, nabitranju med ljudstvom tukajšnjih okrajev nahajajočih se jezikovnih napak, o hospitovanju šolskih voditeljev v razredih i. t. d. V svojem službenem delovanju naleti učitelj večkrat na stvari, ki mu niso povsem jasne ali utegnejo zanimati druge tovariše. Take stvari treba zapisati in v društvenih zborovanjih pri gori omenjeni točki spraviti v razgovor. Tudi o najnovejših pojavih na pedagoško-didaktičnem in šolsko-političnem polju se bo v bodoče pri tej točki razpravljalo.

Tovariš Knapič je nato predaval obširno in temeljito o „Nadaljni izobrazbi učiteljevi“. Poudarjal je pred vsem važnost in potrebo temeljite vsestranske naobrazbe v obče za vsakega, zlasti pa za naš stan ter dokazoval, da sedanja splošna in strokovna izobrazba učiteljskega naraščaja ne zadostuje več potrebam časa ter da je nujno potrebno, da se naša učiteljska v smislu višje izobrazbe gojencev čim prej preosnujejo, kakor se je to drugod deloma že izvršilo. Nadalje je poročeval obširno razpravljal o vprašanju, zakaj in kako se učitelj — bodisi novinec ali v službi osivel — sam nadalje izobrazuj in popolnuij ter o sredstvih, ki mu jih je treba v svrhu višje splošne in strokovne naobrazbe vestno in marljivo uporabljati.

Zanimivo predavanje se je vzelo z živahnim odobranjem na znanje ter izrekla poročevalcu zahvala.

Pri zadnji točki dnevnega reda se je med drugim sklenilo, da se ima prihodnje (tretje) zborovanje vršiti dne 3. velikega travna na Vidmu.

Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj je zborovalo dne 1. sušca t. l. ob precej dobri udeležbi v Celju. Gosp. predsednik pozdravi navzoče ter preide na dnevni red. Zapisnik zadnjega zborovanja se prečita in odobri s pristav-

kom, da se je dotični učitelj obvestil o sklepu našega društva glede neopravičene zahteve njegovega šefa. Odsotnost opraviči več tovarišev in to zaradi bolezni. Predsednik objavi navzočim, da je čestital tovarišu Hernausu pismeno v imenu našega društva. Štajerski učit. „Zvezi“ je poslalo naše društvo zopet 6:96 K in s tem storilo napram „Zvezi“ svojo stanovsko dolžnost. Glede novega disciplinarnega zakona prečita g. predsednik članek iz „Freie Lehrerstimmen“, iz katerega je razvidno, da se tudi izvenštajerski tovariši zanimajo in zavzemajo za toli potrebno in pravično zahtevo štajerskega učiteljstva. Tovariš Čulek stavi v povzdigo petja primeren predlog, na katerega podlagi bomo začeli dozdej zanemarjeno petje iznova gojiti. V ta namen se bo pri prihodnjem zborovanju izvolil stalen pevski odsek. Ker še naša „Spodnještajerska zveza“ nima upravnega odbora, se bo volil isti tudi pri prihodnjem zborovanju. Kot glavna točka zborovanja je bilo predavanje tovariša Zidarja iz Nove cerkve o astro-fiziki. Na podlagi neke knjige „Hrvatske Matice“ nas je vodil tovariš (seveda v duhu) po brezmerem vsemirju. Glasno odobravanje društvenikov mu je bilo jasen dokaz, da je zadel pravo struno. Prihodnje zborovanje dne 5. aprila t. l. Tajnik.

Književnost in umetnost.

„Zvonček“ ima v 4. številki to-le zanimivo in prelepo vsebino: Pregnanec. Fr. Žgur. Romanca. — Ob božjem grobu. Ivan Stukelj. Povest. — Rak. Fr. Lovšin. Pesem. — Junak. E. Gangl. Romanca s podobo. — Pomladanski večer. Samko Cvetkov. Povest. — Na gostiji. C. Golar. Pesem. — Slovanske pravljice. Nik. Vrhov. Pravljica. — Pirhi. Samko Cvetkov. Pesem. — Vilko — ministrant. F. Palnák. Povest. — Spominski in slavnostni dan. L. Ogorek. Opis s tremi podobami. — Pripovedka o Atilovem grobu. M. P. Pripovedka. — Ko bi bilo res . . . Fr. Žgur. Pesem. — Belopeški jezeri. N. Pretko. Pesem. — Andrej Žumer. L. Ogorek. Životopis s podobo. — Jankova ljubljenska. Strninski. Povest. — Pouk in zabava. Zastavica v podobah. Fr. Rojec. — Novice. Rešitev. — Brez lista, ki prinaša vedno tako raznovrstno in izbrano vsebino, okrašeno s prelepimi in mnogimi podobami, bi pač ne smela biti nobena slovenska hiša in šola. Novi naročniki dobe še vedno vse številke II., III. in letošnjega letnika.

„Popotnik“ ima v 3. številki to vsebino. 1. V. Bežek: O formalnih in didaktičnih stopenj in pa o razvijajočepodablajočem pouku. (Dalje.) — 2. L. Fettich-Frankheim: Kako uporabljaj učitelj posamezne predmete v vzgojilni namen. — 3. Matija Heric: Razni nazori o računanju z desetinskimi števili in z navadnimi ulomki. — 4. V. Pulko: Smodnik. (Učna slika.) — 5. Dr. Fran Ilešič: V oceno Slomškovega delovanja. — 6. Ant. Leban: Kako pospeševati redni šolski pouk. — 7. Književno poročilo. (Novosti.) — 8. Razgled. Listek. — Pedagoški paberki. — Kronika.

Vestnik.

Osebna vest. Gosp. nadučitelj Franc Bajt je bil izvoljen 12. pret. m. zastopnikom učiteljstva v c. kr. okrajni šolski svet za goriško okolico.

Pripravljalni odbor za sklicanje shoda kranjskega učiteljstva ima v četrtek, dne 2. t. m., svojo drugo sejo, kjer se bodo redigovale resolucije, ki jih dobi vsak udeleženec shoda že pred njega začetkom tiskane v roke. Te resolucije temelje na prošnji, ki jo je uložilo „Slov. učit. društvo“ deželnemu zboru kranjskemu dne 20. maja 1902., in ki jo je priobčil tudi naš list. Resolucije morajo biti sprejete brez debate in enoglasno!

Pripravljalni odbor deželne učiteljske konferencije je imel dne 23. pret. mes. svojo V. sejo. Ker je bil c. kr. deželni šolski nadzornik Fr. Hubad zadržan, je predsedoval

ces. kr. ravnatelj učiteljske Frančišek Levce. Rešile so se naslednje točke dnevnega reda: 1. Smoter učnega jezika (poročevalec J. Toman). 2. Slovnica na srednji in višji stopnji (poročevalec L. Jelenc). 3. Obča vodila in smoter za pouk v petju (poroč. V. Zavrl). 4. Obča vodila in smoter za pouk v pisanju (poroč. K. Česnik). 5. Obča vodila in smoter za pouk v telovadbi (poroč. Fr. Gärtner). Pred sejo so hospitirali odborniki v III. razredu ces. kr. deklishe vadnice pri pouku v slovnici. Prihodnja seja bo 24. aprila 1903.

Pomanjkanje učiteljstva na Kranjskem. Izpraznjenih služb je do zdaj nad 30, prosičev pa ni. Deželni šolski svet si pomaga s pomožnimi učitelji in upokojenimi nadučitelji, a še teh ne more dobiti dovolj! Lepa perspektiva za bodočnost!

Tovariši, ki so maturirali l. 1892., se s tem vladno prosijo, da se zanesljivo vsi udeležijo učiteljskega shoda v Ljubljani dne 8. t. m.

O našem Andreju Žumru prinaša tudi naš zagrebški dragi kolega „Napredak“, to izborno glasila „Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora“, v svoji zadnji številki z dne 21. pret. mes. toplo pisan nekrolog. Veseli nas, da se naši vrli hrvaški tovariši tako zvesto in sočuvstveno spominjajo! Gospod prof. Stjepan Basariček pač ve, da smo iz enega korena, enega čuvstva in ene misli.

Za reorganizacijo meščanskih šol je zborovala v soboto, dne 21. pret. mesca, posebna enketa na Dunaju. Udeležilo se je osem deželnih šolskih nadzornikov, en nadzornik meščanskih šol, devet ravnateljev in dve ravnateljici meščanskih šol ter več učiteljev. Naučni minister je poudarjal potrebo, da se absolutom meščanskih šol odpre več poklicev in javnih službah.

Učiteljske plače v Galiciji. Z novim letom je stopil v veljavo deželni zakon z dne 21. oktobra 1902, ki določuje učiteljstvu v Galiciji take plače: a) na ljudskih šolah: I. V mestih s svojim statutom $\frac{1}{2}$ učiteljstva po 1800 K, druga polovica pa po 1600 K. II. V drugih večjih mestih $\frac{1}{4}$ učiteljstva 1600 K, $\frac{1}{4}$ učiteljstva 1400 K in $\frac{1}{4}$ učiteljstva pa po 1200 K. III. V tretjem plačilnem razredu so manjša mesta in trgi. Tu dobiva $\frac{1}{4}$ učiteljstva 1400 K, $\frac{1}{4}$ = 1200 K in $\frac{1}{4}$ pa 1000 K. IV. V kmetijskih občinah dobiva $\frac{2}{4}$ učiteljstva v vsakem okraju 1000 K, $\frac{1}{4}$ = 900 K in $\frac{1}{4}$ pa 800 K. Začasno nastavljeni učiteljstvo ima 800 letne plače, za pomožne učitelje je pa določenih 500 K na leto.

Za varstvo mladine. Vkljub viharnim političnim zmedam se bavi ogrska vlada baš sedaj z jako važno socialno zadevo. Ministrski predsednik Szell je sklical enketo strokovnjakov, da razpravlja o vprašanju, kako bi bilo ustanoviti državna zavetišča za mladino. S hitrim razvojem mest in industrije nastaja vedno najbrezobzirnejši boj za obstoj, pri katerem se le prepogosto pušča v nemar odgoja otrok. To se posebno godi v nižjih slojih, kjer hodita oče in mati za opravi. In teh otrok — kakor sploh osirotelih — se hoče zavzeti država ter napraviti zanje času primerne državne vzgojevalnice. Ogrska je prva med civilizovanimi državami, ki se je lotila te socialne naloge. Sicer imajo skoraj vse dežele zavode za zanemarjeno mladino, takozvane korekcijske zavode, prisilne delavnice itd. A prava socialna naloga niso izboljševalnice, iste bi same ob sebi odpadle, ako bi imeli povsod zavode, ki bi v prvi mladosti sploh preprečevali s pametno vzgojo, da bi mladina ne padla. Otroška zavetišča, posebno ako bi jih ustanovljale države, kakor to stori Ogrska, pa bi ne le duševno, temveč tudi telesno rešila mnogo mladih državljanov. Saj je splošno dokazano, da baš v nižjih slojih umre največ otrok v rani mladosti zaradi nezdravih stanovanj in nedostatnega prihranjevanja. Zato pa je pričakovati, da v tem oziru tudi Avstrija ne ostane za Ogrsko.

C. kr. finančno ministrstvo je z odlokom z dne 18. novembra 1902, št. 77.150, občini in krajnemu šol. svetu na Vidnu na Štajerskem dovolilo prirediti efektno loterijo, katere čisti donesek je namenjen v pokritje troškov za zgradbo nove ljudske šole. Loterija bo obsegala 200.000 srečk à 1 krono in 2500 dobitkov v skupni vrednosti 40.000 kron. Žrebanje se vrši dne 31. grudnia 1904.

Starost papežev. Leon XIII. je 257ti papež. Od teh 257 papežev jih je malo, ki so presegli 12 let vladanja. Papeži, ki so prekoračili 80 let so: Gregor XIV., Gregor XII., Kalist II., Benedikt XIII., Aleksander VIII., Pij VI., Gregor VIII., Inocent X., Benedikt XIV., Pij VII., Pavel III., Kliment V., Kliment VIII. in Pij IX. Od vseh papežev je najdalje živel Pavel IV., ki je bil izvoljen v 89. letu svoje dobe in je umrl v 93. letu. Po trajanju vladanja zavzemlje Leon XIII. trinajsto mesto, a po dovršenem jubilarnem letu bo tretji tudi po dolgotrajnosti življenja, ker sta samo dva papeža prekoračila 93. leto: sv. Agaton (umrl leta 682) in Gregor IX. (umrl leta 1241.)

Raziskovanje severne in vzhodne Azije. Iz Petrburga javljajo: V ministrstvu za vnanje stvari se je zasnova ruski odbor za raziskovanje severne in vzhodne Azije v zgodovinskem, arheološkem in narodopisnem pogledu. V zmislu že prijavljenih pravil se morejo delovanja tega odbora udeležiti učenjaki brez razlike narodnosti. Predsednik in odposlanci vnanjih odborov med narodne družbe za raziskovanje severne in vzhodne Azije bodo imeli za bivanje v Petrburgu pravico, udeleževati se sej ruskega odbora.

Tovariši-abiturijenti iz l. 1903 naj se blagovolijo po učiteljskem shodu dne 8. aprila t. l. sniti, da se dogovorimo, kako praznujemo svojo desetletnico!

V Šmartnem pod Šmarno goro, 29. marca 1903.

Fran Lavtižar.

Št. 304. Kranjsko.

„Radovednica“. I. Če je kdo kot učitelj ali učiteljica upokojen, pa sprejme kako drugo javno službo, izgubi pokojnino. Ne izgubi je pa, če stopi v kako privatno službo. II. Če se upokojena učiteljica omoži, pravijo, da izgubi pravico do pokojnine, da si se je pripetil baš zadnje dni slučaj, da so taki učiteljici pripoznali pokojnino. Seveda je dotičnico stalo mnogo truda in potov. Ta zadnji slučaj ni v zakonu nikjer pojasnen ali definiran, zato ga zaslučejo pristojne oblasti tako, kakor se jim ravno zdi. Tudi mi smo Vaših misli, da si je namreč učiteljica sama prisluzila svojo penzijo, torej da ji naj ostane v vsakem primeru, toda naša gospoda je predostokrat drugačnega mnenja nego smo mi. Ta slučaj nam zopet glasno govori, kako živa in skrajna potreba je, da dobimo že končno svojega pravnega zastopnika! Rešitev drugega Vašega vprašanja je torej odvisna od volje ali nevolje pristojne oblasti.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 304.

Kranjsko.

Na I. mestni deški ljudski šoli je popolniti mesto nadučitelja-voditelja s sistemizovanimi službenimi prejemki.

Prosilci naj svoje pravilno opremljene prošnje vlagajo predpisanim uradnim potom do 15. aprila t. l.

Pomanjkljive prošnje se ne bodo upoštevale.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani, dne 13. marca 1903.

Št. 349.

Na II. mestni deški ljudski šoli, ki se z začetkom šolskega leta 1903/4 razširi v 7razrednico, je stalno zasesti mesto učitelja.

Prosilci, v prvi vrsti iz 3. skupine za meščanske šole izprašani učitelji, naj vlagajo svoje pravilno opremljene prošnje predpisanim potom najkasneje do 27. aprila 1903 pri podpisanim c. kr. mestnem šolskem svetu.

Zakasnele ali pomanjkljive prošnje se ne bodo upoštevale.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani, dne 24. sušca 1903.

Št. 249.

Štajersko.

Na petrazredni ljudski šoli pri Sv. Miklavžu se stalno ali začasno namesti učiteljska služba z dohodki po III. krajnem razredu.

Prosilci ali prosilke za to mesto naj vložijo svoje prošnje z izpričevalom usposobljenosti, zrelostnega izpita in domovnico opremljene, predpisanim potom do 8. aprila t. l. pri krajnem šolskem svetu pri Sv. Miklavžu pri Ormožu.

Okrajni šolski svet Ormoški, dne 12. marca 1903.

Predsednik: Underrain.